

under Landarbejderloven. Jeg tror tilige, at det Beløb, der er stillet til Raa-dighed, og som i mange Tilfælde ikke vil være tilstrækkeligt til en enkelt Herregaard, er alt for ringe. Som jeg sagde ved første Behandling, synes det mig ganske uværdigt, at Staten tilbyder sin Støtte i saa ringe Omfang til en saa stor Samfundssag, som ingen kan nægte, den foreliggende er.

Lange: Da jeg ved første Behandling af denne Sag havde Ordet, udtalte jeg, at jeg fandt, den var bygget saaledes, at den saavel i Aand som i Ord var af den Slags Love, man maatte være glad ved, og at jeg vilde beklage, om den ikke kom frem saa hurtigt som muligt i dette Ting. De Ændringsforslag, jeg har stillet, ere derfor af den Art, at de ikke paa nogen Maade forrykke Aanden i selve Lovforslaget. Det første gaar ud paa, at den Parentes, der er indskudt i § 2, erstattes med en anden Parentes, som kommer til at lyde saaledes: „fri Ejendom eller Livsfæste med Ret til indenfor et Tidsrum af 10 Aar at overtage den til Ejendom, alt paa Betingelser, der blive at udfærdige af Finansministeriet“. Der er sagt hertil fra forskellige Sider, at denne Ændring var ligegyldig, idet man efter Lovforslagets Ordlyd har den samme Ret, men jeg hævder, at fuldt ud er det ikke Tilfældet. For saa vidt nemlig en saadan Forening overhovedet i sine Vedtægter vil indføre Fæste, skal dette Fæste være af den Art, som kan og skal afløses, hvis vedkommende Fæster forlanger det. Oprindeligt havde jeg ønsket at nøjes med 5 Aar i Stedet for 10, men jeg maa erkende, naar jeg tænker til Bunds i Sagen, at det er vanskeligt for de fleste, der faa en sliq Ejendom, i de første 5 Aar at kunne lægge noget til Side, saa at de ved de 5 Aars Udløb ere i Stand til at overtage Jorden til fri Ejendom, idet de første 5 Aar næsten altid ville medføre, at den vedkommende faar ekstra Udgifter til Inventar, Besætning osv., ligesom Jorden heller ikke altid er i saadan Drift, som det kunde ønskes, den Dag, han oventager den, hvorfor der maa lægges en helt ny Driftsplan an paa Jordlodden. Derfor er jeg gaaet over til at foreslaa 10 Aar. En Anke imod dette har været, at man kan ræsonnere som saa: Den Mand, der faar et saadant Jordstykke, kan i Løbet af disse 10 Aar se Tiden an, se, om Konjunkturerne forandre sig, og hvis Konjunkturerne blive

bedre, vil han ganske simpelt købe, medens han i modsat Fald lader være at købe. Dette kan gøres gældende, men overfor Ændringens Værdi for de Folk, man kunde tænke sig kunde blive Ejere af saadan Jord, men ikke straks have de fornødne Midler, finder jeg, er denne Anke ikke stor, og jeg maa derfor mene, at den Form, jeg har foreslaaet, vil være at foretrække for den, der staar i Lovforslaget. Naturligvis er fri Ejendom altid det bedste, men da enhver ikke kan faa det, maa man vælge Fæstet paa den Vis, at man derved senere skaffer frit Eje for saa mange som muligt.

Under Nr. 9 har Flertallet indsat: „der som Regel ikke maa overstige“ 12,000 Kr. Oprindeligt mente jeg, at disse 12,000 Kr. skulde ombyttes med 14,000 Kr., men jeg erkender, at det kun i de færreste Tilfælde vil være nødvendigt, at Summen forhøjes, og naar derfor Flertallet i Udvalget saavel som den højtærede Finansminister er villigt til at sætte dette „som Regel“ ind, vil jeg erklære mig fyldestgjort, idet jeg derved har Sikkerhed for, at i de enkelte Tilfælde som kunne komme, Tilfælde, hvor en Ejendom bliver takseret over 12,000 Kr., og hvor denne Ejendom bør have samme Støtte som dem, der staa under 12,000 Kr., er der ved, at der er indsat „som Regel“, skabt Mulighed for, at dette kan blive praktiseret.

Endelig foreslaar jeg under Nr. 11, at disse Ord: „Stats-Laanefondens Udlaan maa ikke overstige $\frac{1}{5}$ af Vurderingen til Ejendomsskyld“, udgaa og erstattes med følgende: „Stats-Laanefondens Udlaan i 2den Prioritet maa ikke overstige et Beløb, der, sammenlagt med den erholdte 1ste Prioritet, overstiger $\frac{5}{6}$ af Ejendommens Vurdering til Ejendomsskyld“. Naar jeg har ønsket det ført ind i Loven, er det, fordi Taksationen paa de forskellige Ejendomme foregaar under højest forskellige Forhold, og at Laanebevillingerne ikke altid ere lige gunstige for Ejendomme, der ligge hist og Ejendomme, der ligge her. For at udligne den, lad mig sige Uretfærdighed, som kan komme til at foreligge her, mener jeg, at dette kunde indføres, idet der derved vil skabes Sikkerhed for, at den, som har faaet den daarligste Taksation, alligevel kan blive hjulpen lige saa fuldt som den anden, og den, som faar det laveste Laan, ligeledes. Det er hævdet, hvad jeg ikke kan erkende, at der i en Ejendom, som takseres til 12,000 Kr., i Reglen kan faas 7—8,000 Kr. Det tror